

ČESKOMORAVSKÁ PSYCHOLOGICKÁ SPOLEČNOST

Psychologie jako vědecká disciplína přichází do českých zemí v 19. století z Německa a Rakouska, rozvíjí se tu v rámci filozofie, lékařství i pedagogiky v prostředí tehdy dvou univerzit, německé a české.

Vývoj odpovídal rozvoji psychologie jako vědy a jako oboru lidské činnosti.

Historie

Po předchozím rozvoji psychologických poznatků spojených se jmény jako J. E. Purkyně, G. A. Lindner, J. Durdík, F. Čáda, F. Mareš a M. Rostohar je v nové republice založena první odborná společnost. První předseda prof. František Krejčí formuloval úkoly nově vzniklé vědecké společnosti v roce 1927 takto: „*Naším cílem je pěstovati odbornou práci psychologickou, organisovati publikační činnost a event. psychologické publikace vydávati, sbíratí hmotné prostředky k povzbuzení psychologické práce, šířiti zájem o psychologické otázky, hájiti mravní i hmotné zájmy psychologů a uplatňovati vědeckou psychologii při řešení otázek hospodářských, sociálních, politických i kulturních.*“

Za nacistické okupace byla činnost utlumena, totéž se stalo po komunistickém převzetí moci. Psychologická společnost byla zrušena, psychologii stihl osud dalších věd jako např. genetiku či informatiku – pohlíželo se na ni jako na buržoazní pavědu, byla snaha redukovat ji na fyziologii. Přesto se obor rozvíjel a v roce 1958 při jistém uvolnění politických poměrů se podařilo prosadit obnovení společnosti pod názvem Československá psychologická společnost při ČSAV a přihlásit se k odkazu předválečné společnosti. Přes poplatnost době sloužila jako základna pro setkávání a spolupráci – jak ve výzkumu, tak při plánování studia. V té době se podařilo prosadit odborné pětileté studium psychologie na tehdy Filosoficko-historické fakultě v Praze, Brně a Bratislavě, podstatně se rozšířila psychologická pracoviště na vysokých školách, ve Výzkumném ústavu pedagogickém, v institucích Ministerstva zdravotnictví a školství a v některých dalších institucích. Společnost organizovala psychologické konference a další odborné akce, jež přece jen vytvářely možnosti k třibení a komunikaci odborných poznatků i zkušeností.

Mezi prioritami oboru psychologie bylo v r. 1958 uvedeno:

- nutnost experimentálního zkoumání duševního

vývoje a individuálních zvláštností českého a slovenského dítěte a mládeže;

- nutnost zkoumání psychických procesů dospělých jedinců v nejrůznějších pracovních činnostech; zjištění variační šíře výkonů alespoň v základních pracovních oborech;

- potřeba zhodnocení diagnostických metod jak z hlediska etického, tak z hlediska spolehlivosti, upotřebitelnosti a vhodnosti, stejně jako nezbytnost vypracování souboru spolehlivých metod diagnostických pro potřeby psychologů pracujících v oboru psychologie klinické, psychologie práce a pedagogické psychologie.

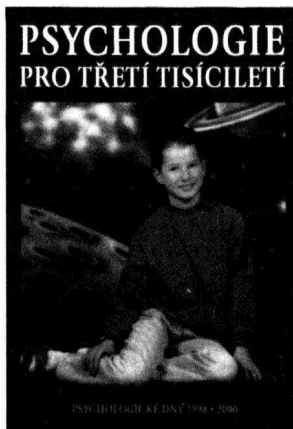
Nový impuls a možnosti po r. 1989

V prosinci roku 1989 se konalo setkání několika stovek členů psychologické společnosti a dalších psychologů (dosavadní styl práce společnosti vedl k tomu, že se někteří psychologové jejího života neúčastnili), kde se účastníci shodli, že stojí za to pokusit se o obnovu.

Společné úsilí zástupců české a moravské psychologické reprezentace vyústilo ve valné zasedání v listopadu 1990 v Brně, kde byla Československá psychologická společnost přejmenována na *Českomoravskou psychologickou společnost* (název má své historické opodstatnění – v Brně už v roce 1926 založil Mihajlo Rostohar Psychologický ústav Masarykovy univerzity, který se vedle pražské Katedry psychologie stal významným vědeckým a pedagogickým centrem).

Jedním z prvních úkolů nově zvolené rady byla rehabilitace pronásledovaných kolegů, kteří za totality vytvářeli ve svém oboru ostrovy pozitivní deviace. Svě zkušenosti a dovednosti uplatňovali tehdy členové i ve společenské praxi na úrovni vlády, parlamentu i ministerstev. Významná byla účast psychologů při vypracování a prosazování reformy zdravotnictví a sociální péče. Celospolečenské otázky jsou stále sledovány a členové se snaží být nápomocni podle svých možností všude tam, kde psychologické poznatky a dovednosti mohou prospívat obecnému zájmu.

V letech 1992–3 probíhala usilovná jednání s poslanci Parlamentu ČR, jejichž výsledkem mělo být ustanovení Zákona ČNR o psychologické činnosti a Psychologické komoře ČR. Situace nebyla příznivá, ale podařilo se alespoň vymezit

pozici klinického psychologa ve zdravotnictví a zakotvit psychologické poradenství v Živnostenském zákoně.

Po počátečním štěpení a vzniku nových psychologických sdružení, která vedla k poklesu počtu členů společnosti, se situace od 2. poloviny 90. let stabilizuje. Členská základna má stále kolem jednoho tisíce členů. Zřízením webových stránek získala společnost i několik členů v zahraničí, jak krajanů, tak psychologů, kteří studovali psychologii na českých univerzitách a kontakt stále považují za přínosný.

Znovuoživenou významnou tradici představuje celonárodní konference *Psychologické dny*, která je pořádána v těsné spolupráci se Slovenskou psychologickou společností (v pořadatelsství se společností střídají), často za účasti odborníků z dalších evropských zemí. Témata jsou volena podle aktuálních otázek v oboru, nahlížených z různých úhlů. Od roku 1996 jsou opět pravidelně vydávány sborníky reprezentativních příspěvků přednesených na těchto konferencích.

Další tradicí, která nebyla přerušena, je konání pěti *Klinicko-psychologických dnů* v roce v pražském Lékařském domě ve spolupráci s Českou lékařskou společností JEP. Program bývá přínosný, neboť spojuje výzkumnou činnost v psychologii s uplatněním v praxi.

Členové společnosti se věnují jednak výzkumu a pedagogické činnosti (Akademie věd ČR, vysoké školy), jednak přímo práci s klienty či pacienty. Ti nejzkušenější pak předávají své poznatky a vědomosti mladším kolegům ve vzdělávacích programech.

Psychologie jako obor je rozčleněna do více specializací, což se zčásti odráží již při studiu. Členové se podle svého zájmu sdružují do sekcí a pracovních skupin. V současné době vyvíjejí činnost sekce obecné a teoretické, sekce klinické psychologie, pedagogické, poradenské, vojenské, forenzní psychologie, sekce vývojové psychologie, sekce psychologie práce a organizace a sekce psychologie zdraví. Jako jediná z regionálních poboček působí Západočeská pobočka, která se podílí na vzdělávacích akcích pro psychology v plzeňském regionu.

V rámci ČMPS pracuje pět pracovních skupin, jejichž členové se zaměřují na neuropsychologii, psychonkologii, náboženskou psychologii, terapii pevným objetím podle J. Prekopové a na soudně znaleckou činnost v opatrovnických věcech.

V rámci projektu *Podpora vědecké činnosti* pořádají sekce a pracovní skupiny pravidelné přednáškové cykly, semináře, dílny (workshopy), kurzy a výcviky. Přednášky a semináře jsou přístupné všem zájemcům o danou problematiku (většinou kromě psychologů jde o odborníky z příbuzných oborů – lékaře, pedagogy či sociální pracovníky, včetně studentů těchto oborů). Kurzy a výcviky

jsou určeny psychologům a lékařům, případně studentům. Účelem projektu je podpora a koordinace jednotlivých odborných aktivit psychologů s cílem předávat a šířit vědecké poznatky z oboru, zkušenosti a dovednosti z praxe.

Odborné akce ČMPS zajišťované erudovanými a zkušenými lektory napomáhají eliminovat působení laických poradců a školitelů, kteří často pod jménem psychologie vyvíjejí komerční aktivity a tím poškozují jak samotný obor, tak klienty.

Českomoravská psychologická společnost je členem Rady vědeckých společností při AV ČR. Zastupuje Českou republiku v mezinárodním svazu psychologů *International Union of Psychological Sciences*, prostřednictvím Unie psychologických asociací ČR je členem *European Federation of Professional Psychological Associations*.

Vydává čtvrtletní členský bulletin *Zpravodaj Českomoravské psychologické společnosti*, který je distribuován jak členům, tak knihovnám a dalším institucím. V roce 2002 byla vydána publikace *Homo religiosus. Vybrané aspekty psychologie náboženství*, jejímž obsahem jsou příspěvky přednesené na jednom z *Klinicko-psychologických dnů* doplněné dalšími statěmi.

Zájem o psychologii v posledních letech kulminuje, uchazečů o přijetí ke studiu je mnoho, společenská poptávka se však různí a není vždy snadné získat v oboru uplatnění. Absolvent navíc musí počítat s tím, jako ostatně dnes již ve všech oborech, že se musí neustále dále vzdělávat. Studenti vyšších ročníků mají možnost získat statut mimořádného člena, čímž si rozšiřují kontakty a získávají rozhled v dění v psychologické obci.

Kontakt: Kladenská 48, 160 00 Praha 6,
tel. 235 360 477, e-mail: cmeps@ecn.cz
www.cmeps.ecn.cz

Předseda PhDr. Jaroslav Šturma je ředitelem Dětského centra Paprsek v Praze 9 a odborným asistentem na katedře psychologie FF UK a KTF UK. Je také členem Mezinárodní akademie pro výzkum poruch učení (USA) a předsedou a spoluzakladatelem Mezinárodní studijní skupiny pro speciální výchovné potřeby (GB). Působí v Papežské akademii pro život. Aktivně působí zejména v sociální a charitativní oblasti (Konto Bariéry), je členem vědeckých rad a odborných redakcí. Ve své psychologické práci se zaměřuje na problematiku dětí se zdravotním postižením a jejich rodin, zabývá se studiem dětské kresby a písma, je činný v psychoterapeutickém vzdělávání a supervizi. V lednu 2003 mu byla udělena za úsilí v oblasti integrace dětí s postižením u nás i v zahraničí *Sonnenschein-Medaile*. ■

**RADA ČESKOMORAVSKÉ
PSYCHOLOGICKÉ SPOLEČNOSTI**

